

Insurrektion och revolution

Peter Kropotkin

1910

Lokala insurrektioner måste äga rum, för att revolutionen en dag skall bli möjlig. Det måste till och med äga rum många. Det måste också finnas städer och jordbruksdistrikt, där insurrektionen är en tradition.

När revolutionen en gång har börjat, som det var fallet i Ryssland 1905, måste det fortsättas med en följd av insurrektioner i städerna men i synnerhet av bönderna, - dessa sista insurrektioner i stor utsträckning, på det att revolutionen må få tid att utveckla sig och reaktionen hindras att hämta krafter.

Hela historien bevisar detta. Och om de karriärhungriga ledarna inom proletärrörelsen - både de bildade och arbetarne - predika motsatsen, så är det emedan de alls icke vilja ha någon revolution. *De äro rädda för den.* De äro rädda folket på gatan. De avsky det lika mycket som borgarna 1789 avskydde pikmännen.

Men utom dessa insurrektioner, utom en hel rad av insurrektioner, blir aldrig revolutionen möjlig.

Detta är lätt förklarligt. För att det skall bli en revolution, måste missnöjet, längtan att få ett slut på förtrycket vara utvecklad och utbredd i stora lager av massorna - de enda, från vilka den revolutionära *handlingen* kommer. Och när först detta missnöje och denna längtan finnas till, då bli de lokala upploppen oundvikliga. Ingenting kan hindra dem.

Och man må icke säga, att de tjäna till intet. Det är icke sannt. Har det någonsin funnits *onödiga* insurrektioner? Har icke nyligen den sista resningen i Barcelona lagt ett nytt bevis till så många andra, som historien redan givit?

Var det icke nödvändigt att folkets hat mot prästvåldet tog sig uttryck i våldsamma handlingar, att hela det intellektuella Europa upprördes av harm mot Ferrers fega mördare - för att de första för övrigt mycket ängsliga stegen skulle tas i Spanien för att befria sig från Roms ok?

Då politikerna, såväl borgerliga som arbetare, tala mot folkresningarna under denna andra förevändning, att de icke äro *målmedvetna* låt oss då säga det engång för alla: det finns ingenting dessa män avsky så mycket som att se folket beväpnat på gatan.

Monarkien och kyrkans komedianter, den okunnighet, som upprätthålles av prästerna, och den utsugning, som utövas av kapitalismen, nedskjutningar och hängningar i massa, det vita skräckvåldets raseri - allt detta kunna politikerna tåla! Låtom oss endast tänka på det vita skräckvåldet under Bourbonernas restauration, det blå skräckvåldet efter 1848 och 1871, det svarta skräckvåldet i Ryssland efter 1907!

I allt detta ha de kunnat finna sig märkvärdigt väl, emedan det finns något, som de hata mycket mer än allt reaktionens raseri, det är bomullsmössan och pilarna från 1789, proletärens röda fana, lien, som bonden fäster i stället för pik på en stång, och ännu mer de expropriationer, som utfördes med ordning och system, nästan som en religiös akt, av de ryska böndernas kommuner 1904.

Revolutionärerna från arbetarnas läger vilja de vinna för sitt hat till folkupplopp, och därför viska de nu i deras öron detta jesuitiska ord - detta förräddarord: "Gör inga rörelser, som icke äro ansvariga!" Med detta ord, med vilket man så förträffligt kan kommendera de tyska arbetarna, försöker man nu att snöpa de revolutionära proletärerna i de latinska länderna.

Vilka andra än vi anarkister ha väl bidragit till att utbreda bland arbetarna det klara, övertänkta, konkreta medvetandet om det kommunistisk-anarkistiska målet, som måste ställas upp för nästa revolution? Vem har väl kraftigare än den anarkistiska fraktionen inom Internationalen, alltifrån Bakunin, arbetat på att väcka arbetarklassen - icke endast förståndets insikt om det mål man bör sträva efter, utan också kännedom om de historiska, ekonomiska och moraliska orsakerna och ännu några andra därtill, vilka göra detta mål önskvärt och möjligt att uppnå? Och vem har väl kraftigare än vi hållit fast vid det faktum, att bourgeoisien alltid kommer att få överväldet så länge arbetaren icke vet vad han *vill* erhålla genom den nästa revolutionen?

Men just emedan vi mycket väl veta vårt mål och veta, att det icke kan uppnås på en dag, protestera vi mot den jesuitiska överdriften i ordet *icke målmedvetna*, när det användes på insurrektioner.

Just emedan vi veta, att ett *upplopp* mycket väl en dag kan störta och ändra en regering, men att en revolution, för att komma till ett påtagligt resultat - till en allvarlig och bestående förändring i fördelningen av de ekonomiska krafterna - fordrar tre eller fyra år av revolutionära oroligheter - just därför säga vi till arbetarna:

De första upploppen i en revolution *kunna icke* göras med den idén redan fattad att genomföra de stora och djupa förändringar, vilka en revolution kan ernå först *då den haft tid att utveckla sig*.

De första resningarna kunna ej ha ett annat mål än att skaka styrelsemaskineriet, att häjda det, bringa det i oreda, göra det vanmäktigt och just genom detta göra utvecklingens följande rörelser möjliga.

Tag kommunen i Paris 1871! Varlin gjorde fullkomligt rätt, då han vid första ryktet om insurrektionen den 18 mars skyndade med kamraterna i sin bataljon till Hôtel de Ville. Han borde kanske ha väntat, såsom Engels och Marx föreskrev från London, att rörelsen proklamerade de kommunistiska principerna!!

Paris revolutionärer hade fullkomligt rätt då de slungade sig in i rörelsen, till och med om det stora flertalet av dem, som kastade bössan på axeln, säkert icke hade någon idé om den kommunistiska karaktär, som den republikanska *kommunalistiska* rörelsen sedan *kunde* ta - den rörelse, som de satte i gång för att bereda oberoende åt Paris, men som kunnat tilltaga i djup, om den räckt längre.

De förstodo, att efter den revolutionära propaganda de gjort mot det bestående systemet, var det deras plikt att kasta sig in i en upprorsrörelse mot detta system. Folket var på gatan i upplopp mot Thiers, Ferry och hela det opportunistiska borgarföljet, som så ofta anfallit dem. Var det inte deras plikt att vara med folket - att börja med folket nedbrytandets värv? Deras fel bestod i att de icke, *icke ens de*, voro nog kommunistiska för att genast arbeta på att driva fram samhällets ekonomiska omdaning. Det blev sedan så, att de läto sig ledas till Kommunstyrelsen.

Det var icke, såsom man ofta har sagt i våra kretsar, att de läto Kommunstyrelsen konstituera sig. Detta kunde de icke hindra på grund av den autoritära riktning, som sinnena hade vid denna tid. Deras fel var att de, de, läto driva sig till makten; att de gingo in, de, i en styrelse tillsammans med Felix Pyat och alla de borgerliga, som voro fientliga mot en folklig ekonomisk revolution. Deras plikt hade varit att stanna på gatan, i sina kvarter tillsammans med folket - att verka för och organisera den faktiska jämlikhet, som de alla önskade; att tänka med folket på födan, förvärvet, stadens försvar; att leva med de fattiga och elda dem för deras frågor den dag som var, för *deras* inträsen, och att jämte folket återuppbygga i olika grupper det samhälleliga livet - naturligtvis emot Kommunstyrelsen, som representerade dess jakobinska, robespierreiska, antikommunistiska bourgeoisien.

Det är möjligt, till och med mycket möjligt, att då en tredjedel av Frankrike var inkräktat av tyskarna, den kommunistiska rörelsen, som började omedelbart efter ett förödande krig, skulle kunna ha blivit besegrad genast. Detta är den fara - det oundvikliga öde skulle man kunna säga, vilket hotar varje revolutionär rörelse, som utbryter efter *ett olyckligt* krig - en fara, som icke skulle ha uppstått, så vida revolutionärerna alltsedan 1869 hade pådrivit en rörelse mot käjsardömet, som redan då började vackla. Men till och med besegrad skulle Kommunen åtminstone kunnat testamentera åt eftervärlden idén till en kommunistisk revolution, utöver den kommunalistiska eller kantonalistiska.

I alla händelser förhåller det sig så, att om vi skulle vänta tills revolutionen redan vid sina första insurrektioner framträder med klara kommunistiska, eller till och med kollektivistiska drag, skulle det vara detsamma som att för alltid överge tanken på varje revolution. Såvida detta vore möjligt. Det skulle fordras att en stark majoritet redan vore enig om att utföra en kommunistisk omgestaltning - vilket vanligen icke händer, emedan det just är själva utvecklingsgången under en revolution, som har förmåga att föra massorna till kommunismen, såsom de förde dem dit 1793.

Våra karriärhungeriga från borgerligt eller arbetarhåll misstänka detta. De förstå att om en folklig revolution räckte en tid, skulle den föra folket till kommunismen. De veta, att folkets första insurrektioner komma regeringen att vackla. Men då skulle det vara folket på gatan - de "odisciplinerade" proletärerna - och dessa skulle snart kräva "den faktiska likställigheten". Och om denna period av "anarki" räckte, skulle de kommunistiska idéerna nödvändigtvis ta klarare former och bli verklighet just under oron genom de verkliga händelsernas lärdom.

Men nu är det just detta, som de icke vilja veta av! Små förbättringar angående den nuvarande exploationen, några medgivanden från exploatörernas sida, det är allt vad de behöva. - "Längre fram få vi se", säga de. Ja de, de ha nog tid att vänta! Nej och åter nej! Om också de revolutionära skulle duka under i de första folkresningarna, är det deras plikt att icke hålla sig på avstånd. Om det mål, som deras förstånd och deras kunskaper satt upp för dem är dem kärt, skola de sälla sig till folket - till bönderna, som resa sig på landet och proletärerna i städerna.

Det är först sedan de skakat ända in i deras djupaste grundvalar regeringen och staten, som de anarkistisk-kommunistiska idéerna kunna genomtränga massorna och ta fasta former inom dem. Det är först då - sedan den organiserade maktens första motstånd blivit undanröjt - som livet ställer upp den ekonomiska likställighetens stora problem och visar medlen att lösa dem. Det är först då, som människornas isnen, sedan de blivit djärva genom händelserna, skulle kunna modigt gripa sig an med nedrivandet av de gamla formerna och på uppbyggandet av nya former för det samhälleliga livet. Då först skulle den revolution kunna utveckla sig, som motsvarar våra strävanden och önskningar.

Låtom oss således icke försumma de tillfällen, som folket erbjuder oss genom sina resningar, att förbereda denna revolution! Låtom oss hjälpa det att ta de första stegen! Och - bort med dem, som försöka insöva folket!

Det Anarkistiska Biblioteket

Peter Kropotkin
Insurrektion och revolution
1910

Tidningen Brand #36 1910
Översättning från franskan för Brand.

www.anarkistiskabiblioteket.se